

Varsinkin ampumakentän kohdalta olisi tarvittu lisähavaintoja. Ylläolevista lajeista pistää erikoisesti silmään eteläiset ja kaakkoiset lajit esim. harmaahaikara, sininärho, satakieli, kuhankeittäjä, vihreäkerttu ja yöpöllö. Erikoista on myöskin asumattomiin seutuihin viittaavat lajit kuten kotka, korppi, kurki ja riekko, joista varsinkin korppi oli siis hyvin yleinen, vaikkapa syksyä 1939 ei huomioitaisikaan. Kun nyt tutkimusalue on saavuttamattomissa, voinevat ylläolevat havainnot olla vertauskohtina muille samantapaisilla seuduilla tehtäville tutkimuksille.

Joulukuun 6—8 päivän tienoissa 1939 saavuttivat vihollisen etumaiset joukot nämä seudut. Omat joukot perääntyivät ja suorittivat samalla perusteelliset hävitystyöt tutkimusalueella. Jatkuvissa taisteluissa, jotka riehuivat k.o. alueella aina Summan murtumiseen saakka, jauhaantui seutu tuntemattomaksi.

Zusammenfassung¹⁾: **Die Vogelfauna des Artillerieschullagers Perkjärvi.** Die untersuchte Gegend liegt auf der Karelischen Landenge, 40 km SE von Viipuri, in dem im Frieden 1940 verlorenen Gebiet. Die Natur ist überhaupt karg, von Kiefernheiden dominiert. Am See Kaukjärvi gibt es Haine mit reicherer Vegetation. Die Baracken des Lagers stellten vorzügliche Nistplätze für manche Höhlen- oder Halbhöhlenbrüter dar. Das Lagergebiet war sonst fast unbewohnt und die Vögel von den Militärbehörden streng geschützt.

Die Vogelfauna erhielt ein besonderes Gepräge, einerseits durch südöstliche oder südliche Arten, Bewohner der Hainwälder (*Luscinia l. luscinia*, *Phylloscopus s. sibilatrix*, *Oriolus o. oriolus*, *Strix a. aluco*) oder der Ufer (*Ardea c. cinerea*, einige Brutpaare), andererseits durch das Vorkommen von typischen Arten der kargen Einöden, wie *Aquila c. chrysaetos* (1 Brutpaar), *Corvus corax* (sehr häufig), *Megalornis g. grus*, *Lagopus l. lagopus*.

Eräitä havaintoja Räisälän linnustosta.

PAAVO VOIPIO.

Tiedot tämän ikivanhan, Vuoksen laaksoon syntyneen viljavan kulttuuriseudun linnustosta perustuvat kahteen julkaisuun, jotka ilmestyivät 29 vuoden väliajalla. Ensimmäinen, M. WALLÉEN'in, ilmestyi jo v. 1889; siinä tekijä selostaa v. 1886 Karjalan kannakselle teke-

¹⁾ Von der Redaktion.

mällään tutkimusmatkalla koottuja havaintoja. Toisen, nimenomaan Räisälään rajoittuvan tutkimuksen, julkaisi ILMARI HILDÉN v. 1918.

Kesinä 1932—33 olin käymässä Räisälän pitäjän kirkonkylässä, jolloin minulle tarjoutui tilaisuus tutustua seudun monessa suhteessa sangen mielenkiintoiseen lintufaunaan. Koska oleskeluni siellä supistui kuitenkin molemmilla kerroilla vain neljään päivään (18. VI.—21. VI. 1932 ja 7. VI.—10. VI. 1933), on selvää, ettei mistään seikkaperäisestä perehtymisestä linnustoon voinut olla puhetta. Kun Räisälän seudun linnustosta kuitenkin ei sitten HILDÉNIN julkaisun ole tietoja luonnontieteellisessä kirjallisuudessamme ollut, katson olevan aiheellista mainita muutamista havainnoistani, jotka osaltaan täydentävät HILDÉNIN antamia tietoja tai mahdollisesti ovat levinneisyyden kannalta tärkeitä.

Lukuisista neuvoista ja tiedoista olen kiittolisuuden velassa serkulleni, pastori JORMA HELASVUOLLE.

Carduelis c. carduelis (L.). — 10. VI. 33 1 ex. pappilan puistossa. HILDÉNIN mukaan hyvin harvinainen, nähty seudulla ensimmä. kerran maalisk. 1916 ja pesinyt (1 pari) kesällä 1917.

Carpodacus e. erythrinus (Pallas). — Oleskeli pysyväisesti 18.—21. VI. 32 kappalaisen asunnon puutarhassa, samoin 8. ja 9. VI. 33. Todennäköisesti pesivä. Pikku-Ivaskan puutarhassa (useita km. edellisestä) 10. VI. 33 1 ex. HILDÉN ei lintua tavannut. WALLÉEN näki 1 ex. 16. VI. 1886.

Locustella n. naevia (Bodd.). — 20. VI. 32 kahdessa paikassa n. parin km:n päässä toisistaan, nim. lähellä Ukonkoskea joen rannalla pajukossa ja Räisälän hovin laajan kostean niityn laidassa pajukon kätöksessä; 7.—9. VI. 33 ainakin 2 laulavaa ex. kappalaisen asunnon edustalla olevalla vesiper. niityllä. Kertoman mukaan on lintua kuultu varsinkin keväisin runsaasti muinakin vuosina (J. HELASVUO). Voidaan pitää kotiutuneena. HILDÉN ei lintua tavannut. Ensimmäinen sirkkakerttulöytö Suomessa tehtiin Räisälässä (WALLÉEN).

7. VI. 33 seurasin läheltä laulavaa koirasta. Lintu pysyttelee pajupensaiden kätöksessä, melkein niiden tyviosissa puikkelehtien, ollen alinomaan liikkeessä. Laulun yhtäjaksoisessa sirinässä esiintyvä vokaali on merkittävä selväksi i:ksi, ei missään tapauksessa e:ksi. Mitään rytmillisyyttä ei laulussa huomaa. Säkeet vaihtelevat pituudeltaan ollen lauluajan alussa lyhyitä, mutta parhaimmoillaan sangen kauan kestäviä.

Acrocephalus s. schoenobaenus (L.). — 1932 parissa kolmessa paikassa Kuujoen varsilla ja Kynsijärvellä 3 laulavaa ex; 1933 yleinen kaikkialla ruovikoissa Kuujoella ja hyvin yleinen Kynsijärvellä. HILDÉNIN mukaan yleinen vain Kynsijärvellä ja Pitkänniemen lammilla ja näiden lisäksi tavattu vain yhdessä paikassa kerran. WALLÉENIN muk. yleinen.

Hippolais i. icterina (Vieillot). — 9. VI. 33 kappalaisen puutarhassa. HILDÉNIN muk. yleinen.

Sylvia a. atricapilla (L.). — 9. VI. 33 ahkerasti laulava koiras kappalaisen puutarhassa. HILDÉN näki linnun vain kerran (25. V. 17 yksin. naaras), WALLEÉN taas usein.

Luscinia luscinia (L.). — Erittäin yleinen lehtomaisilla mailla vesien lähistöllä ollen yleisimpiä pikkulintuja seudulla. Samoin HILDÉNIN mukaan.

Botaurus s. stellaris (L.). — Molempina kesinä Kynsijärvässä. 8. VI. 33 kuului linnun ääntä Kynsijärvelle myös jostain kauempaa. Säännöllinen asukas paikalla (J. HELASVUO), kuten jo v. 1917 (HILDÉN).

8. VI. 33 pääsin venheellä lintua aivan lähelle, niin että sen liikkumista saattoi seurata kuuntelemalla. Panin sen ääntelystä merkille seuraavaa: ääntely alkaa kolmella (tai neljällä) kumealla näppäilyllä: bt, bt, bt, joihin liittyy lopussa kumea puhallus, jatkuen sitten mylvintänä, joka toistuu 5—7 kertaa. Läheltä kuultuna saattaa mylvinnässä erottaa heikon sisävedon, joka käy kumean ja vahvan ulospuhalluksen edellä (vrt. KIVIRIKKO: Suomen linnut II, siv. 118!).

Nyroca f. ferina (L.). — 8. VI. 33 Kynsijärvellä yksi pari. HILDÉN ei mainitse mitään lajista, joten sitä tiettävästi ei siellä ole ennen tavattu.

Podiceps g. griseigena (Bodd.). — 8. VI. 33 kuului ääni Kynsijärven ruohikosta. HILDÉN tapasi lajin samasta paikasta.

Capella g. gallinago (L.). — Molempina kesinä erittäin yleinen. HILDÉNIN mukaan joks. harvinainen.

Larus r. ridibundus L. — Runsaimmin esiintyvä lokkilaji. Molempina kesinä Kuujoen niskassa pieni yhdyskunta. HILDÉNIN julkaisussa ei lintua mainita.

Porzana porzana (L.). — Molempina kesinä Kynsijärvässä. HILDÉNIN mukaan kuultu kesällä 1917.

Jo pikainen edellä olevan luettelon läpikäyminen osoittaa, että kuluneen 15 vuoden aikana seudun linnuston kokoonpanossa on tapahtunut muutoksia, jotka paitsi kvalitatiivisina ilmeisesti myös yksityisiin lajeihin nähden kvantitatiivisina tarjoavat levinneisyshistori alliselta kannalta katsoen mielenkiintoisen, joskin vähäisen, lisän k.o. seudun osalta.

Alueelle voidaan mainittujen havaintojen perusteella katsoa v:n 1917 jälkeen kotiutuneeksi ainakin kolme lajia, nim. *Carpodacus erythrinus*, *Locustella naevia* ja *Larus ridibundus*. Näistä punavarvunen ja sirkkakerttu esiintyvät selvästi kulttuuribiotooppiin sidottuina.

Seudulle uusina lajeina on merkittävä *Nyroca ferina* ja *Larus ridibundus*. Missä määrin myös punanarsku on täällä kotiutunut, siitä ei allekirjoittaneella ole mitään tietoa. Ajankohtaan katsoen on oletettavissa, että mainittu pari oli pesivä. Joka tapauksessa olisi sängen kummallista, että laji ei esiintyisi seudulla säännöllisesti pe-

sivänä, sillä Räisälässä on runsaasti tälle linnulle sopivia reheviä umpeenkasvavia järviä, jollainen Kynsijärvinen, on ja lisäksi se on aivan yleisesti tunnettu pitäjän välittömässä läheisyydessä Karjalan kannaksella.

Vertailemalla WALLÉENIN ja HILDÉNIN havaintoja omiini saattaa panna merkille selviä muutoksia myös muihin lajeihin nähden. *Carduelis carduelis* tavattiin Karjalan kannakselta ensi kerran Räisälässä (HILDÉN 1918). Lyhyenä aikana tekemäni havainto antaa aiheen otaksumalle, että lintua olisi seudulla enemmänkin. *Acrocephalus schoenobaenus* näyttää ilmeisesti esiintyvän runsaslukuisempaan kuin HILDÉNIN aikaan. *Luscinia luscinia* tarjoaa niinikään vertailukohtia. WALLÉENIN aikana se esiintyi seudulla vielä harvalukuisena, mutta on jatkuvasti yleistynyt ollen kesällä 1917 jo yleisimpiä pikkulintuja (HILDÉN 1918). Tämä tilanne näyttää sitten jääneen pysyväksi. Mielenkiintoista on todeta, että *Botaurus stellaris* on jatkuvasti asustanut Kynsijärvessä noin parinkymmenen vuoden ajan.

Kirjallisuutta: HILDÉN I. 1918: Räisälän linnusto. Medd. Soc. F. Fl. Fenn 44: 82—96. — KIVIRIKKO, K. E. 1927: Suomen linnut II. Porvoo. — WALLÉEN, M 1889: Ornitologiska iakttagelser, gjorda under våren och sommaren 1886 på Karelska näset. Medd. Soc. F. Fl. Fenn. 15: 129—153.

Zusammenfassung: Einige Beobachtungen über die Vogelfauna von Räisälä. Das Kirchspiel Räisälä liegt im Tal des Flusses Vuoksi, auf der Karelischen Landenge, in dem durch den Krieg 1939—40 verlorenen Gebiet. Die Gegend ist ausserordentlich fruchtbar und das südliche Element der Vogelfauna auffallend. Die interessanteste Beobachtung (aus den Jahren 1932—33) bezieht sich auf *Locustella n. naevia*, die sich in der Vogelfauna Gegend eingebürgert hat.

Über den Zug der Trauerente, *Oidemia n. nigra* (L.), im Inneren Finnlands.

A. PYNNÖNEN.

Die ersten einzelnen Trauerenten sieht man am Auslauf des Kanals vom See Höytiäinen im Frühling schon Ende April oder Anfang Mai. Später während des Frühjahrs trifft man gewöhnlich höchstens ungefähr 10 schwimmende Trauerenten in den Seen bei Joensuu (62° 35' N, 29° 45' E) an, denn die grossen Schwärme fliegen